

Vandaag viërt de waereld d'n Dág van de Moëdertaal. Ennen dág den ien 't laeve is geroëpe dur de UNESCO, d'n ták van de Verenigde Naties den zien aege ien 't bezoonder bezegheldt mit oonderwiës, wieëtescháp en kultuūr. Drië wézeleke bowstieën van 't bestaon die zwaor leune òp 't fundament van de taal. Már wat is dat, de moëdertaal? En hoe belángriek is zeej?

De taal van 't gevuul

Beebies lieëren eur moëdertaal al herkenne terwiel zillie nog vejleg ien de baarmoëder zitte. Dat is wieëtescháppelek ònderzòcht en beweze. Die taal is, nevvén 't geruūs van 't bloëd dur de aore van eur moëder en 't kloppe van ur hárt, 't urste dat kiender ien eur prille laeve te huuëre kriëge. Beebies kunne ok tot 'n paar mónd **nao** eur gebòrt eur moëdertaal ònderschejje van àndere tale. Ok al zien zillie dan nog nie ien staot zien um eur aege ien taal – ien welke taal dan ok – uut te drukke, ze kunne wél luustere. Hieël goëd luustere.

Is dat nog nie genoeg bewiës vur de krácht van de moëdertaal? Dan doen weej 'r nog 'n schöpke baovenòp. 't Vermoge van beebies um de taal van eur moëder van àndere tale te ònderschejje, verdwient nao 'n paar mónd wer. Zillie kòmme dan ien de 'brábbelfase', gón aeges klaanke uutprebieëre, *dádádádá*... 't Luustere verdwient nor 't twedde plan. En toch... Zó gemekkelek löt de baarmoëderherinnering án de moëdertaal ur aege nie wegdòwwe.

Dat bliekt uut 'n oonderzuük beej Koreaanse adopsiekiender die òp hieël jònge laeftied nor Nederlând zien gekòmme en hiër gâns ien 't Nederlânds zien òpgevoed. As zillie òp láttere laeftied mit tiepiese Koreaanse klaanke gekònfròntieërd werre, blieke zillie die taal veul gemekkeleker òp te pikke dan meense die ien Nederlând gebore en òpgegräöjd zien. Asòf 't ritme en de muzekálietejt van 't Koreaans – 'n klaanktaal as 't Sjienees (en 't Limburgs) – ien eure kop veraankerd zien. Asòf de herinnering án wat eur moëder zaej en **hoe** zeej dat zaej tiedelek ien 'n ápárt laejke ien 't geheuge wiër òpgebörge, en wer tevurschien wert geháld as dat nuuëdeg is.

Dat is de krácht van moëdertaal. 't Is de taal die òw – letterlek en feguūrlek – van mieët áf án 't maest nao stöt. Nódderbeej **kan** nie. 't Is de taal die ge al doende lieërt, gewoeën ien 't dágeleks laeve. 't Is de taal worrien ge daenkt en vuult, worrien ge òw gevules 't gemekkelest kwiet kunt. 't Is de taal van òw ziël. De taal die ge ok kunt spraeke as ge nie metieën de juuste weurd viendt.

Vur veul Limburgers is 't Limburgs – ien welke várrejt dan ok – de moëdertaal. Dat stöt de kòmmenekasie mit nie-Limburgers nie ien de weg. Kiender pikke òp jònge laeftied 'n twedde taal, bevurbieëld de stânderdtaal Nederlânds, en ok nog 'n derde vreej gemekkelek òp. 't Verhaol dat 'n òpvoejng (thuus) ien 't Limburgs tot 'n slaechtere beheersing van 't Nederlânds en dus tot minder kânse ien 't maotscháppelek laeve lejt, mugt lángsamerhând echt ien d'n dreksbák. Uut oonderzuük bliekt dat mieërtaleghejd de algemaene taalvaardeghejd juist vergrót. Um mit taalkundege Merel Keijzer (Rijksuniversiteit Groningen) te spraeke: 'De herses van twieëtalege zitte de gânsen dág òp de sportschól...'

'r Is mieër. 'r Bestöt 'nnen náwwen bând tusse moëdertaal en iedentietejt. Taal is nie alleneg 'n verzameling klaanke en weurd wormit zinne gebowd kunne werre. Taal wérspiëgelt de kultuūr, de

meniër van daenke, de laevesbeschouwing van de meense die die taal spraeke. Dat ziede ien Limburg terug ien tredisies as vastelaovend, ien de joeks, ien de meziek. Ok al schelde we mekaar verrot. Veul dorvan **kan** alleneg maar ien 't Limburgs, rákt ien vertaling zien weze, zien ziël kwiet. Òs taal huuërt beej òs aerfgoëd, verbiendt òs mit mekaar már ok mit 't verleeje, mit òs vurâlders.

Zó'n taal, dor mudde gröts òp zien. Dor **mòtte** gröts òp zien. Umdat alleneg **dat** 'r már vur kan zörge dat we die taal ok bliëve gebroke. Tale die nie gebroekt werre, tale die dur âlders nie mer mit eur kiender gesproke werre, zien gedoemd te verdwiene. De veulkleuregheid van 't Limburgs verdient baeter. **Veul** baeter. Vandaag, òp d'n Dág van de Moëdertaal, en dornao òp alle daag die nog kòmme.

Venrods dur Mariel van den Munckhof-Gommans